

1566.

U. Part. 17 12.

EPISTOLA
CVIVSDAM
GERMANI IVRIS-
CONSULTI,

AD

*Carolus Molinæum Do-
ctorem & Aduocatum Ju-
risperitissimum.*

M. D. L X V I.

Case

F 3 V 7

31.39.1.4.18.8

.326

1566e

THE NEWBERRY
LIBRARY

MAR 1 1884

Epistola cuius-
 DAM GERMA-
 NI JURISCO-
 sulti, ad Carolum Molinæum do-
 ctorem & aduocatum Iuris peritiss.

MAGNUM sanè dolo-
 rem cepi (Carole Moli-
 næ) ex literis quorundã
 amicorum, & crebris ser-
 monibus multorum, quibus ad nos
 perlatum fuit, & ipso iam rumore cõ-
 firmatum: te nescio qua animi indu-
 ctione apologeticos, vel potius famosos
 libellos in Ecclesiam, quam vocant re-
 formatam, scripsisse: quin etiam typo-
 graphis nuper excudendos tradidisse. di
 Iandudum vulgò audieram te aliquid
 monstri alere, nec dum tamen mihi per-
 suaseram te monstrosum hunc partum
 adhuc educare, quem statim egestum,
 A. ij.

suppressumq; fuisse intimorum tuorum
hortatu sperabam: sed cum intelligam
iterum, imò certò sciam hunc eundem
prodigiosum fœtum aut alium multò
horridiorem ex te iampridē parturien-
te propediem in lucem exiturum, simq;
imprimis (ut debeo) pacis ecclesiasticæ
studiosissimus, & tui, nomine literariæ
amantissimus, videámq; tuum hoc in-
stitutum pessimi esse exempli, & non
paucos, graves eosdémq; pios & do-
ctos viros in hoc non leuiter offendi,
maximéq; tuam vicem dolere. Equi-
dem nihil prius faciendū putauí quám
ut te summatim & amicè officij tui
admonerē, meámq; sententiam (quoad
nunc licet per otium) liberè & fide-
liter explicarē. Enimuerò, (Molinae)
quoniam ita seres habet, satis mirari
non possum te qui alijs cauere soles tam
incautè non tantùm à te ipso, sed à ma-
lis quibusdam genijs & syncophantis
deceptum

deceptum fuisse, ut nullo modo prospere
queris quorsum hoc tuum consilium pro
grediatur, & tandem euadat, nisi te
actui similes Deus Opti. Max. res-
pexerit. Non desunt qui existiment, imò
affirment te partim impotentia im-
petuque animi, partim philautia &
simultate, aut precio precibusque eò im-
pulsam fuisse, ut virus acerbitalis tue
euomeres. Plerique omnes hoc totum
vnâ verum esse & credunt & dicti-
tant: atque ut ego cum illis breuiter
& ingenuè dicam quod sentio, qui te
penitus norunt, & tua negotia fami-
liariter gesserunt, vix audeant negare
te tam iniquo animo tulisse censuram
tuorum errorum à Ministris Geneuē-
sibus & Gallicis factam, ut ex eo tem-
pore conspīrare, & aliquid in eos ex
insidijs moliri, denique in totius Ec-
clesiæ reformatæ perniciem iurare non
desiteris, iracundiãq; veritati & ad-

monitionibus amicorum præposueris.
Ad hanc demùm impatientiam & ul-
ciscendi libidinem immoderatam ac-
cessit importuna quorundam politico-
rum (si Deo placet) sollicitatio, qui te
iam incensum vehementius inflamma-
runt, & in hunc usque diem instigare
ac urgere non cessarunt donec te om-
nino labefactarint, & cum secretiori-
bus commentarijs quos abs te iam diu
callidè impetrarunt, denuò apologias
istas extorserint, quibus te ridendum
omnibus propinent, & Ecclesiam re-
stitutam, quoad fieri potest, in periculũ
adducere, aut saltem calumnijs subijce-
re conentur. E hodie (bone vir) quæ
hæc recordia est? quò te is perditum?
cui liti ultro ac imprudenter te offers?
quibus negotium faceffere, aut à qui-
bus gratiam hac via inire cogitas?
quam tu sectam aut schisma ipse medi-
taris? quónam scelere te ipsum obligas?

adeone tui es immemor, ut non putes
hoc facinus magnum ac memorabile ti
bi potius infamiae & dedecori, quam
laudi futurum? aut demum non impu-
ne abiturum? Etenim cum à ceremo-
nijs nouae ecclesiae Romanae abhorreas,
& abstineas, eiusq; sacra, idololatriam
papisticam passim & ubiq; appelles,
conciliorum, decretorumque Romano-
rum authoritatem conuellas, & pessimè
des sedem Romanam, imò ipsam Ro-
mam omnibus machinis hostiliter op-
pugnes: Cum aliquando ecclesiae reno-
uatae sedulo te adiunxeris, in ea Coenam
Dominicam manducaris, caetus illius
palam & publice frequens obieris, in
eius gratiam dicti Ianuarij comproba-
tionem auidissime postulaueris, eiusq;
politiam & ordinem tantoperè sis ad-
miratus priusquam tua peccata uelut
censoria nota animaduertisset? Quid
plura? cum etiam nunc vestigia Mini

strorum utcumque sequaris, eorūque
ri ~~intus~~ seruare studeas, quando tu tibi
intus canens contra œconomiam sta-
tūmque ecclesiasticum personam pa-
storis & doctoris priuatim & arrogā-
ter sumis, siue (ut alij loquuntur) quā-
do utriusque personæ simiā agis. Quo
ore, quæso, eis operam tuam locabis,
quorum facta & opiniones non modò
arguis, sed apertè & scripto & voce
damnas, qui tamen contra te pro suis
suggestis & concionibus, quotidie
modò pistrinum ventilatum & muta-
bile, modò rabulam forensem, leguleiū
inanem, fœdifragum ac fidefragum
vociferantur & clamitant, omnibus
horis & locis inuidiosè te tuāque scri-
cu pta tradunt, & illudunt? Quo, in-
quam, ore eiusmodi hominibus propha-
nis mercenariū præconium vēditabis?
Qua verò fronte, obsecrò, in eos insur-
ges & inueheris, qui suam religionem
omniū

omnium optimam & antiquissimam
cuius facile probabunt, & quam tu
ipse meritò improbare nequeas, eoque
amplius, quàm tu ipse quoquo modo
hodierno die apud te profiteris? Ec-
quod de te iudicium virorum docto-
rum ex tam varijs & contrarijs, aut cer-
tè repugnantibus factis consecuturum
putas? Quid inter alias gentes Ger-
mania, quid Francia de Carolo Moli-
neo Franciæ & Germaniæ Iuriskon-
sulto sentiet? Siquidem ex eodem o-
re calidum & frigidum efflas, aliud
stans, aliud sedens loqueris? Quid
(amabò) collegæ tui, ac potissimum
illi quibus non ita pridem quasi sacra-
mento adactus sanctè pernegabas te
ab Ecclesia reformatà usquàm desci-
uisse, aut patrociniū papismi ullo
modo suscepisse, quem tantopere dete-
staris, ut predicas? Quid præterea o-
ptimi quique de te suspicabuntur, si aliud

B. j.

in ore, aliud in pectore geras, & altera manu lapidem feras, altera panem ostentes? Quid clientes ab eo patrono expectabunt, qui modò harum, modò illarum partium sit, fidemque pollicitationibus & commotionibus animi addictam habeat, neq; sibi in rebus tam serijs satis constet? An non vides quæ futura sit omnium forensium querela huius accusationis tuæ? Nescis porro interea dum tibi tam citò verba dari sinis, tibi que nimum hoc modo indulges & somnia fingis, quantam fenestram improbis hominibus ad nequitiam patefacias, qui & te, & religionem ludificandi, & tanquam sui iuris iniqui male conscij, aliquod schisma in Ecclesia Dei renascente, malis artibus excitandi undique causam quærent? Si planè verum est quod de te circumfertur, profectò tibi à te ipso valdè timeo, ac vereor ne quisquam

quam te ferat amplius: si utroque pede, ut cœpisti, claudicare, duabúsq; sellis sedere pergas, nisi rebus adhuc integris oportunè resipiscas, consiliúmque, & factum primo quoque die mutes, ac quam tu tibi ipse infamiam inuris, prudenter ac subito sarcias. Nemini dubium est, quin apud omnes tã malè audias, ut non tantùm in malam suspicionem arrogantia & ambitionis, auaritia & leuitatis, verùm etiam in graue crimẽ præuaricationis & male fidei (ne dicam impietatis) miserè ac turpiter incidas, pœnámque apostatæ & schismatico iurè debitam, in posterum persoluas. Utinam tamen ita de te ultrò supplicium sumas, & ad te redeas, ut hæc prædictio falsa omnino futura sit. At institui (inquies) Ministrorum iuuentum fraudem detegere, meásque opiniones aduersus certorum hominum ignorantiam defende-

re, atque hæc est mei instituti summa.

Age verò (Molinæ) faciamus in te seuerius quidem à nonnullis inquisitum: adde, si vis, tecum summo iure actum fuisse. Siccine tamen in nugis tragædias agere, & in ipsam religionem reformatam stomachum erumpere? siccine manibus pedibúsq; obnixè omnia facere, mare cælo miscere, ut te ipsum quouis modo ulciscaris? Nominibus commutatis & adumbratis, personisque aliorum interpositis, ac tuo libro in fraudem & perniciem prepositis, quantum voles turpitudinem tuam pretexes, attamen mala mens malúsque animus ex in tuis mordacibus & inuectis actionibus satis apparebit. Vtrum zelus an scelus fuerit ita sine iudicio & delectu in mores & disciplinam Ministrorum tibi ne quidem de facie notorum, scolasticè & pueriliter declamare

mare, aut aliorum arbitrato quo iure
quaque iniuria debachari, multa
maledicti & contumelia loco ponere,
nova crimina in eos comminisci &
exprobrare, illorum recte facta ma-
litiose detorquere, & quasi nouum o-
pus eis nuntiare, aut certe eorum lu-
minibus officere? Vtrum, inquam,
hoc sit bonum oratorem & theologum,
an potius vanum sophistam & theo-
logastrum agere; videbunt & iudi-
cabunt sapientes. Ego verò, cum hæc
ita sint, maximè dubitem quo pacto
facile à tam graui scelere possis expia-
ri, nec unquam putem tuum hoc fa-
ctum à bonis in bonam partem posse
accipi. Siquid enim habebas quod
cum Ministris exposculares, aut quod
in illis illorumve ministerio reprehen-
deres aut desiderares, id totum prius
cum Ecclesia communicatum oportuit
aut moderatè consulto & Christia-

nè negotium hoc fide bona transigen-
dum fuit, ut ex fiducia formula inter
bonos benè agier. Quod si censores
tuos alia qualibet via aggredi, quàm
contumeliosè & insolenter exagitare
aut contumelijs opprimere maluisses,
eòsque non ut hostes, sed ut aduersa-
rios modestè & leniter tractare: si de
facto ipso diligenter & maturè quæ-
suisisses; nec tam temerè & leuiter
tuis percontatoribus & corycais cre-
didisses, Ministri rationem suarum
disquisitionum & animaduersionum
ita tibi reddidissent, atque adeò satis-
fecissent, ut non modò nullam occasio-
nem de illis conquerendi, & tecum
stomachandi, sed iustam tui ipsius ac-
cusandi, ruàque scripta retractandi
causam tibi relictam fuisse animad-
uertisses, & posthac fortasse cogeris
necessariò confiteri. Sed dum præpo-
sterè & turbulenter omnia geris, ius

ex iniuria facis, clausis oculis pugnas,
tuo more & ingenio viuis: vsque a-
deò morosus es ac difficilis, ut neminẽ
in colloquium, nedum in consilium ad-
hibeas, præter quosdam emissarios &
adulatores tuos qui tecum eodem ani-
mi morbo laborant, tuæque atate &
doctrina in aliorum iacturam aut per-
nitiam abutuntur. Quandiu ita tui
arbitrij, & te uno contentus fueris,
ut totam Ecclesiam præteipso contem-
nas: valdè, ita me Deus amet, tibi
cauendum est ne citò in horrendum
Dei iudiciũ incurras, quale illi solent
sæpius experiri, qui volũtariè in spiri-
tum sanctum peccant, & ita postremũ
tuæ fabulæ actum miserabiliter clau-
das, tuũque hoc ultimum tanquam
Achitophelis consilium consultori
pessimum futurum sit. Non est
enim sapientia, non est prudentia
aut consilium aduersus Dominum,

qui huiusmodi Cemeiticas & Balaamicas imprecationes ferè in usum sui populi, & in caput atque exitium ipsius authoris & imprecatoris solet conuertere. Ministri autem ecclesiæ reformatæ non tantùm sibi tribuunt quantum tu tibi arrogas, ut se vel Deos, vel Angelos existiment: homines se esse agnoscunt, humani à se nihil alienum putant, ut refellere sine pertinacia, ita refelli sine iracundia parati sunt, atque etiam utilitatem ex inimicis ipsis capere norunt. At humanitatis & religionis ratio postulabat, ut eos humaniter & religiose commonefaceres, atque ex præscripto verbi Dei conuinceret, aut te ab eis argui, admoneri, cõvinci facile patereris. Quãquã, etiã si vera esset quæ in illorum collegiũ nimis impudenter & malitiose iactas, par pari referre possunt,

possunt, quòd te vicissim remordeat,
atque urat, si tuis te coloribus vellent
pingere: Actibi de multis illa meritò
reponerent adibus in nostris quæ pra-
ua aut recta gerantur: Item hæc alia,
Ejice prius trabem ex oculo, &c. Con-
ueniet nulli qui secum dissidet ipse Im-
pedit ira animum, &c. Quo teneam
vultu, &c. Turpè referre pedem, &c.
Video meliora, probò que: deteriora se-
quor, &c. Cætera nosti quæ mihi in-
mentem veniunt, & in hanc senten-
tiam commodè afferri possent, nisi ea
longius commemorare, & pigeret &
puderet: q̄ sciens ac lubens prætermit-
to, ut tuo pudori tantisper ipse parcã,
dum te huius instituta declamationis
& inuentionis pœniteat. Verùm quo-
niam res ipsa loquitur, & falsa, fictã
que sunt omnia maledicta & conui-
tia, quæ simulatione virtutis in Mini-
strorum cætum audacter ac impiè con-

geris & conijcis, ut facile erit demon-
strare, satis habent ipsi quod tuis obie-
ctionibus & calumnijs respondeant,
& quo pacto suam non tantum doctri-
nam & disciplinam asserant, sed in-
nocentiam ipsam coram æquis iudici-
bus tueantur ac sustineant: ipsaque de-
fensio per se necessarijs rationibus &
argumentis nititur: maledictis certa-
re nec placet, nec opus est. Scito tibi
rem esse non solum cum Ministris iu-
uenibus Gallis qui ante pilos sapiunt,
& mature senes facti sunt: sed etiam
cum plurimis omnium nationum &
ordinum viris, & senibus maxime re-
ligiosis ac eruditis, qui sunt eiusdem
confessionis ac fidei, quos tamen om-
nes & simul eodem libello in idem iu-
dicium & discrimen ambitiose & pe-
tulanter adducere conaris. Sed de
his hæcenus, ne longior sim quàm puta-
bam, & quàm epistola ratio exigit,

neve illi palmam videar præripere,
qui Ministrorum partes omnino de-
fendere, litem suam facere, te tuo gla-
dio iugulare constituit, qui que bellas
apologias tuas sigillatim & subtiliter
excutiet, cum primùm operi tanquam
fastigium imposueris, & in manus no-
strorum integræ peruenerint: tantùm
abest ut Ministri rebus suis diffidant,
aut multũ à te sibi metuant. Hoc tan-
tùm moneo, & hortor ne Camarinam
moueas, aut contra stimulum calces,
periculo Ecebolij sophista, aliorumque
desertorum fidei exemplo sapias, alio-
rum insania fruaris, quam maximè
noris artem in hac te exerceas, tãti de-
licti veniam à Deo tempestiuè petas,
atque mox cum illis, quibus iniquè, ne
dicam nefariè maledicis, in gratiam
redeas.

Postremò, hanc cohortationem

C. ij.

festinanter & defūctoriē scriptam,
equi bonique facias. Faxit Deus
ut tibi sit mens sana in corpore sano.

Bene vale.

THE
NEWBERRY
LIBRARY